សេរីការ

សោភ័នភាព នៃ ភាសា ខ្មែរ

La beauté de la langue khmère

ភាសា ខ្មែរ មាន អាយុ ច្រើន សតវត្សមកហើយ ដើរតួ យ៉ាងសំខាន់ នៅក្នុង ការវិវត្តន៍ នៃ អារ្យធម៌ប្រជាជាតិខ្មែរ, មាន ទុកស្នាម នៅ ក្នុង អក្សរសាស្រ្តជាតិ គ្រប់គ្រាន់ សំរាប់ បញ្ជាក់ នូវ អត្តភាព វិទ្ធូ[1] របស់ ខ្លួនៗ ជា ភាសា មាន ដុះដាល ដោយ មនោគតិ នាំ អោយមាន លទ្ធភាព អាចសំដែង នូវ អារម្មណ៍ ជា សំដី ក្តី ជា ការសរសេរ ក្តី បានងាយស្រួលៗ ដោយ សម្បូណ៌ ពាក្យ វេវចនៈ ដែល អាចអោយ អ្នកនិពន្ធ យក ពាក្យនិមួយៗ មកប្រើ តាម ជម្រៅចិត្ត ដែល ខ្លួន មាន នៅក្នុងអារម្មណ៍ អន្ទែតអណ្តូង ជា កវីនិពន្ធៗ ខ្មែរបូរាណយើង ទុក អ្នកនិពន្ធ ជា កវី ព្រោះ គាត់ទុក ការសរសេរ ជា វិចិត្រសិល្ប: ដ្បិត ជា ស្នាដៃ ពិសេសពិសាល របស់ វិញ្ញូ មាន សុធី, ជា គ្រូ នៃ ចំណេះចេះដឹង ផង និង ជា ជន ពិសម័យ ផង ប្រើ ភាសាជាតិ សំរាប់ កន្ត្រាក់ អារម្មណ៍ធម្មតា របស់អ្នកស្តាប់ ឬ អ្នកអាន អោយមក ស្ថិតនៅក្នុង បរិយាការណ៍ ប្រកបដោយ សេចក្តីរំភើបចិត្តៗ គេដឹងថាភាសា មិនមែន គ្រាន់តែ ជា ឧបករណ៍ សំរាប់ ធ្វើការទាក់ទងគ្នា ក្នុងជីវភាពរាល់ថ្ងៃ, សំរាប់ ធ្វើការអប់រំ នូវ សព្វមុខវិជ្ជា, សំរាប់ សំដែង អារម្មណ៍ គ្រប់បែបយ៉ាង តែប៉ុណ្ណោះឡើយ, វា គឺ ជា សារជាតិ នៃ ជាតិសាសន៍មួយ ក្នុង លក្ខណ: ជា គ្រឹះ នៃ ប្រជាជាតិៗ

ការវិវត្តន៍ នៃ ភាសា ជា ដំណើរមួយ យ៉ាងយូរ ក្នុងពេលវេលា នៃ មនុស្សជាតិៗ នៅ ស្រុកខ្មែរ ខុទ្ទង្គត នៃ សម័យមហានគរ គឺ ជា លទ្ធផល នូវ ការរីកចំរើន សព្វការចេះដឹង របស់ជាតិសាន៍ខ្មែរ ; មិនមែន គ្រាន់តែ ចេះធ្វើសង្គ្រាម, ចេះសង់ប្រាសាទ, ចេះធ្វើកសិកម្ម តែ លើស ពី ចំណេះទាំងឡាយនេះ ទៅទៀត គឺ ខ្មែរ មាន ភាសា ជា ថាមវ័ន្ត សំរាប់ ផ្សាយ គ្រប់ ចំណេះចេះដឹង ក្នុងសង្គម អោយមាន លក្ខណ: ជា ចំណេះជាតិ និង សាកល ដែល អាច ខ្ចរខ្ចាយ ដល់ ជាតិសាសន៍

---

[1] វិភ្ជូ ; puissant.

ឧប សៅ សង្ហា
៦ មេសា ២០១៦

ដទៃទៀត ដែល រស់នៅក្រោម ឥទ្ធិពល របស់ ប្រជាជាតិខ្មែរៗ តែ ភាសា ខ្មែរ ក៏ទទួល ឥទ្ធិពល ច្រើនណាស់ដែរ ពី អារ្យធម៌ នៃ ជាតិសាសន៍ ដទៃ ដូចយ៉ាង អារ្យធម៌ ឥណ្ឌា ដែលជា អារ្យធម៌ធំមួយ ក្នុងចំណោម អារ្យធម៌ នានា នៅក្នុង ពិភពលោកៗ តែ ជាតិសាន៍ខ្មែរ មាន លទ្ធភាពនៃ បញ្ញា អាច កែច្នៃ អ្វី ដែល ខ្លួនបានទទួល អោយក្លាយ ជា របស់ជាតិៗ អាស្រ័យហេតុនេះ បានជា ភាសាខ្មែរ សម្បូណ៌ ពាក្យ សំរាប់ បញ្ចេញគំនិត ឬ សំដែង មនោសញ្ចេតនា ដោយ វាចា នៅក្នុងកំរិតខ្ពស់ ពិរោះស្ដាប់ៗ ដូច្នេះ ខ្មែរយើង កុំនាំគ្នា ទុកភាសាខ្លួន ដែល មាន ប្រភពចេញពី ភាសាបាលី និង ភាសាសំស្ក្រឹត ជា ការពិបាក ឬ ជា ភាសាបរទេស យកមកប្រើ តែត្រូវយល់ថា ភាសាទាំងនោះ វាក្លាយ ជា ភាសាជាតិ សុទ្ធសាតទៅហើយ ព្រោះ អ្នកប្រាជ្ញបូរាណខ្មែរ គាត់យកវាមកធ្វើ ខេមរូបនីយកម្ម រួចស្រេច ហើយ យកវាមក ប្រើអស់ច្រើនសតវត្ស នៅក្នុង អក្សរសាស្ត្រខ្មែរៗ ពាក្យខ្មែរ មាន ពោរពា សំរាប់ប្រើ ក្នុង រាជវង្សានុវង្ស, ក្នុង សហធម្មិក, ក្នុង អក្សរសាស្ត្រ, ក្នុង សំដីធម្មតា និង ក្នុង សំដី អសុរោះ ហើយ ពាក្យទាំងអស់នេះឯង វា ផ្សំជា ភាសាជាតិ ដែលខ្មែរ ត្រូវតែរក្សា សំរាប់ ខ្មែរ ជំនាន់ក្រោយៗ ទោះបី មាន វណ្ណ: នៅក្នុង ការប្រើពាក្យ តែ ពាក្យទាំងនោះ គឺ វិញ្ញូបូរាណខ្មែរ ជា អ្នកបង្កើត សំរាប់ ញែក ពាក្យ អោយមាន ភាពល្អិតល្អន់ ក្នុងការប្រើភាសា, ដូច្នេះ បើ ចេះ យល់ ពាក្យ មួយណាហើយ ទោះ បី ពាក្យ នោះ មាន ធាតុ ជា វណ្ណ:ពាក្យ គួរ កុំបោះបង់វាចោល ព្រោះថា ពាក្យ វា គ្មានកំហុស អ្វីនោះទេ គឺ អ្នកយកវា មកប្រើទេ ដែល ជា អ្នកទទួល ខុសត្រូវ ក្នុងការប្រើពាក្យៗ

ខ្មែរយើង មាន វចនានុក្រម របស់ សម្ដេច ព្រះសង្ឃរាជ គណ:មហានិកាយ ជួន ណាត ជោតញ្ញាណោ សំរាប់ ពន្យល់ ពាក្យ និង វចនានុក្រម ដទៃទៀត ជាច្រើន សំរាប់ បកប្រែ ភាសាពីខ្មែរ ដែល សំរួល ដល់ ការសរសេរ, អាន និង ស្រាវជ្រាវ សំរាប់ផ្សាយ ចំណេះ ដល់ ខ្មែរយើង ដែល មិនចេះអាន ភាសាបរទេសៗ មួយវិញទៀត ភាសាខ្មែរ មានលក្ខណ: ជា ជិពភាសា[2] មាន លទ្ធភាព

[2] ជិពភាសា ; langue vivante.

ឧប សៅ សង្ហា
៦ មេសា ២០១៦

អាច សម្របនឹង ពាក្យសម័យ និង វិទ្យាស្សង្ស សាកល បានងាយស្រួលៗ ជិពភាសា នេះទៀត ដែលជា គុណសម្បត្តិ នៃ ភាសាខ្មែរ អាច សរសេរ ជា កំណាព្យ ឬ ប្រលោមលោក ក្នុងដំណើរពាក្យ មាន វិភាព[3] និង បញ្ញាភា[4] ព្រោះ ភាសាខ្មែរ មាន សារជាតិ ជា ភាសា នៃ អក្សរសាស្ត្រ ដែលជា វិចិត្រសិល្ប: ដូចគ្នានឹង រូបចម្លាក់ មួយឆ្លាក់ថ្ម, មួយទៀត រៀបពាក្យ សំដី ក្នុងគោលបំណង តែមួយ គឺ រកសោភ័នភាព នៃ ស្នាដៃៗ

អ្នកចេះដឹងខ្មែរ គួរតែ អាន និង សរសេរ ជាភាសាខ្មែរ អោយបានច្រើន ទើបស្គាល់ តម្លៃ នៃ ភាសាជាតិ ដែលជា ភាសា មាន សម្លេង ពិរោះ និង មាន ពាក្យ ដែល គននា នូវ គំនិតពិសាល ដូច ភាសា នៃ ប្រជាជាតិធំៗ ដែលមាន អារ្យធម៌ខ្ពង់ខ្ពស់ នៅក្នុង ពិភពលោកនេះៗ គួរខ្មែរយើង ទម្លាប់ យក ពាក្យគរី មកប្រើ តែ នៅតែ រក្សា ពាក្យរាយ សំរាប់និយាយ ក្នុង បរិបទ របស់វា នៅក្នុង មនោសាស្ត្រ រក្សា ភាសាជាតិ, អម្បាលយ៉ាង ការប្រើ ពាក្យ អាសុរោះ ក៏មិនមែន សុទ្ធតែ ជា មនុស្សលាមក បើអ្នកប្រើ យកវា មកប្រើ ដើម្បី បង្ហាញ ចរិត របស់ មហាត ប្រព្រឹត្តិ តែ អំពើ ទុច្ចរិត បំផ្លាញ សង្គមជាតិៗ អ្វី ដែល ជា គ្រោះថ្នាក់ ដល់ វប្បធម៌ខ្មែរ គឺ បើសិនជា អ្នកចេះដឹងខ្មែរ នាំគ្នា មាន គំនិត មើលងាយ ភាសាជាតិ ខ្លួនឯង ហើយ យក ភាសាបរទេស ជា យីហោ នៃ ការចេះដឹង របស់ខ្លួនៗ តែ ក៏គ្មាន នរណា គេ ហាមឃាត់ មិនអោយ ខ្មែរយើង ខំរៀន ជា ជម្រៅ នៃ ភាសាបរទេស នោះដែរ គឺ មាន តែ ការលើកទឹកចិត្ត ព្រោះ ភាសា នីមួយៗ ជា សម្បត្តិរួម នៃ បញ្ញា នៃមនុស្សជាតិ គ្មាន សីមា ; តែបើ ចេះជ្រៅជ្រះ ភាសា បរទេស តែទុក ភាសាជាតិខ្លួនឯង ជា ចំណោះបន្ទាប់បន្សំ, រឿងនេះ នឹងចោទ ជា បញ្ហា នៃ ស្មារតីជាតិ តែ ក៏មិនទុក ជា ឧក្រិដ្ឋកម្ម អ្វីនោះដែរ ព្រោះ បុគ្គលម្នាក់ៗ ជាម្ចាស់ នៃ ការចេះដឹង របស់ខ្លួន និង ជា សេរីជន, ប៉ុន្តែ ពលរដ្ឋម្នាក់ៗ ជាម្ចាស់ផង និង ជា អ្នកការពារផង នៃ កេតនភ័ណ្ឌ នៃបញ្ញាជាតិ បីដូច ភាសាជាតិ ក្នុងចំណោម កេតនភ័ណ្ឌ ដទៃទៀតៗ ការការពារ ប្រកបដោយ ប្រសិទ្ធិភាព គឺ ការចេះដឹង អោយបាន ជ្រៅ

---

[3] វិភាព ; charme.
[4] បញ្ញាភា ; lumière.

ឧប សៅ សង្ហា
៦ មេសា ២០១៦

ជ្រះ នៃ ភាសាជាតិខ្លួនឯងសិន ទើប អាច មើល ឃើញ នូវ ទីកន្លែងកិត្តិយស នៃ ភាសាខ្មែរ នៅក្នុងចំណោម ភាសាបរទេសនានា។ ទោះបី ភាសាខ្មែរ សំរាប់ ប្រើតែ នៅ ក្នុងស្រុកខ្មែរ និង និគមជនខ្មែរ នៅបរទេស តែ ជា ភាសាជាតិ សំរាប់សំគាល់ ជាតិសាសន៍ និង ប្រជាជាតិ មួយ ហើយជា មូលដ្ឋាននៃ មោទនភាពខ្មែរ ដែល ខ្មែរគ្រប់ជំនាន់ ខំបីបាច់ថែរក្សា ទោះបី ជាតិខ្លួន បានជួបប្រទះនូវគ្រប់សេចក្ដីវិនាសធំៗ នៅក្នុង ប្រវត្តិសាស្ត្រជាតិ។ ទង្វើនេះហើយ ជា ការតស៊ូ អង់អាច នៃ ជាតិសាសន៍ខ្មែរ នៅចំពោះមុខ ការគំរាម គ្រប់បែបយ៉ាង ពីសំណាក់ បរទេស ដើម្បី បំផ្លាញ ឬ បន្សាបរាប់ម៉ឺនឆ្នាំ វប្បធម៌ជាតិខ្មែរ។ ម្យ៉ាងមួយទៀត សោភ័នភាព នៃ ភាសាខ្មែរ វាជា កំពែង ធម្មជាតិ មួយដ៏សំខាន់ សំរាប់ ការពារខ្លួនដោយខ្លួនឯង ព្រោះ ភាសាខ្មែរ ជា ព្រលឹងនៃ ជាតិខ្មែរ។ សួរថា តើទៅអានាគត តើ ភាសាខ្មែរ នៅតែមាន ថាមពល អាច ការពារខ្លួន បានដែរឬទេ នៅក្នុងនយោបាយសិក្សាធិការជាតិ បច្ចុប្បន្ន ដឹកនាំ ដោយ បរទេស ? សព្វថ្ងៃនេះ អ្នកដឹកនាំជាតិ, រស់នៅក្នុងប្រព័ន្ធ នយោបាយ គ្មានការទទួលខុសត្រូវ ដល់អានាគតជាតិ, ពួកគាត់ និយាយភាសាខ្មែរពិត តែនៅក្នុង គំនិតបរទេស ព្រោះ រាល់ទង្វើ របស់ ពួកគាត់ គឺ ជា ពន្លឺឆ្លុះ នូវ គំនិតបរទេស ទាំងអស់ជាពិសេសគំនិត យួនកុម្មុយនិស្ត គឺ អប់រំផ្សាំង ពួកគាត់ កុំអោយ លើកតម្កើង តម្លៃជាតិ ហើយឲមានកតញ្ញូតា ដល់ យៀកណាម ដោយយក ថ្ងៃ ទី៧ មករា ជា ខួប រំលឹក កតវេទិតា[5] ដូចត្រូវដឹងគុណ មាតាបិតា។ រួមសេចក្ដីមក គឺថា បើគ្រាន់តែចេះនិយាយ ភាសាខ្មែរ តែគ្មាន ស្មារតីជាខ្មែរ ក៏មិន អាចទុក ជា ជាតិសាសន៍ខ្មែរ បាននោះឡើយ ព្រោះ ភាសាខ្មែរ វា ជា ចិត្តគំនិត នៃ ប្រជាជាតិខ្មែរ ដូចបាន ជំរាប ខាងលើ ថាភាសាជាតិ ជា ព្រលឹងជាតិ ហើយ ព្រលឹងជាតិ នេះឯង ជាខ្លឹមសារនៃ សោភ័នភាព ឥតស្រពោន នៃ ភាសាខ្មែរ ដែលជា គ្រឹះ នៃ ប្រជាជាតិ ខេមរា ជា សហស្សវត្ស។

[5] កតវេទិតា ; gratitude éternelle.

ឧប សៅ សង្ហា
៦ មេសា ២០១៦